

จากภูมิปัญญาชาวบ้าน...สู่นวัตกรรมใหม่

การปรับปรุงดิน

บรรณาธิการ : อภิชาติ ศรีสอาด

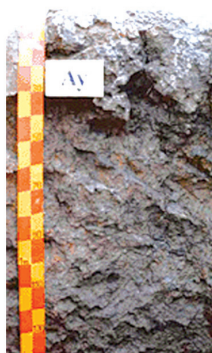
เรียบเรียง : จันทรา อู่สุวรรณ

เพื่อการเกษตร

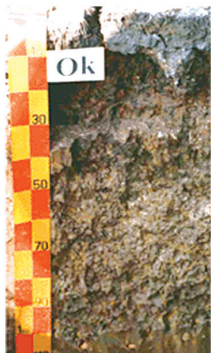
ดินดี...มีชัยไปกว่าครึ่ง
ดินเลว...ต้องปรับปรุง

- ดินที่เหมาะสม...ปลูกพืช
ต้องเป็นอย่างไร...?
 - ดินมีปัญหา...สังเกตได้จาก
พืชธรรมชาติ
 - ข้อมูลชุดดิน...ในพื้นที่ต่างๆ
ทั่วทุกภูมิภาค...และการปรับปรุงดิน
 - วิธีการ...เก็บตัวอย่างดิน
เพื่อการวิเคราะห์
 - ทำเนียบ...“สถานีพัฒนาที่ดิน”
ตามภูมิภาคต่างๆ...ทั่วประเทศ
 - ไพรัช พงษ์วิเชียร
นักวิชาการเกษตร...ด้านดินเค็ม
และเกษตรกร...ฟาร์มกฤติ...ได้ไม่ยาก
 - สหัชชัย คงทน
อดีตผู้เชี่ยวชาญ...ด้านวินิจฉัย
คุณภาพและกำลังผลิตของดิน
- และ...เกษตรกรควรปรับปรุงดิน
...อยู่เสมอ**

ชุดดินอยุธยา

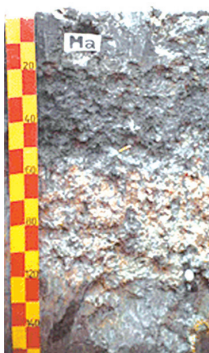
ชุดดินองครักษ์

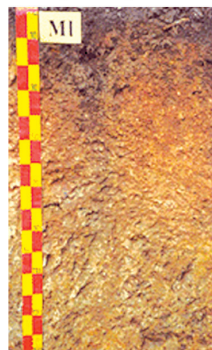
ชุดดินหุบกระพง

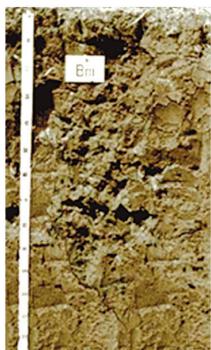
ชุดดินหินกอง

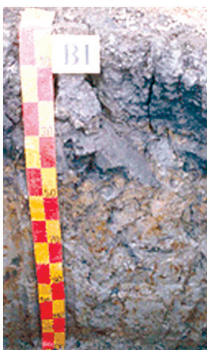
ชุดดินมหาโพธิ์

ชุดดินมวกเหล็ก

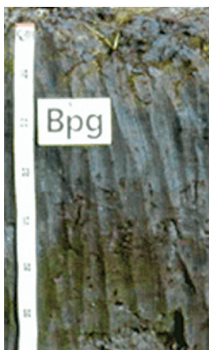
ชุดดินบ้านหมี่

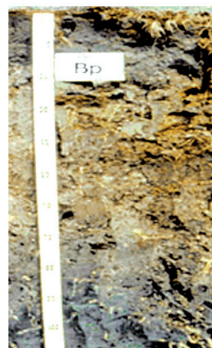
ชุดดินบางเลน

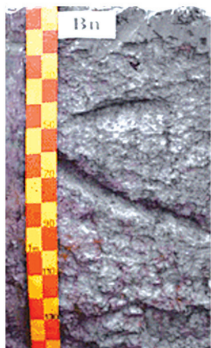
ชุดดินบางแพ

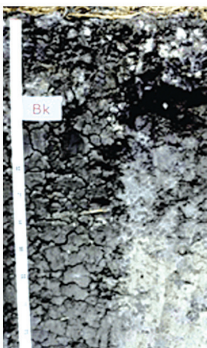
ชุดดินบางปะกง

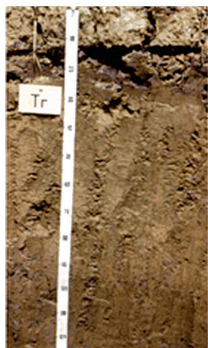
ชุดดินบางน้ำเปรี้ยว

ชุดดินบางเขน

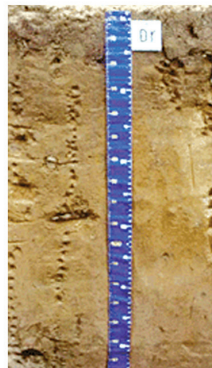
ชุดดินบางกอก

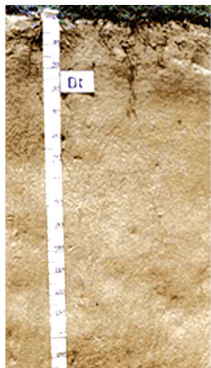
ชุดดินท่าเรือ

ชุดดินดินบาง

ชุดดินดอนไร่

ชุดดินดงตะเคียน

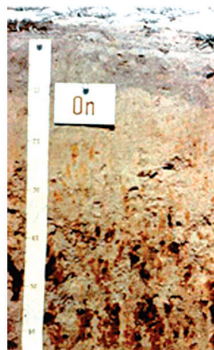
ชุดดินบุบผาแสง

ชุดดินชะอำ

ชุดดินช่องแค

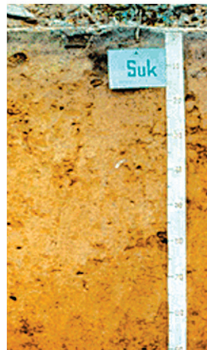
ชุดดินอิน

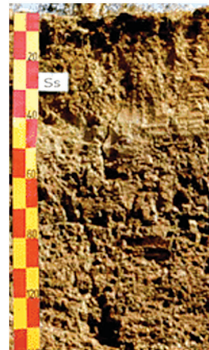
ชุดดินสีทน

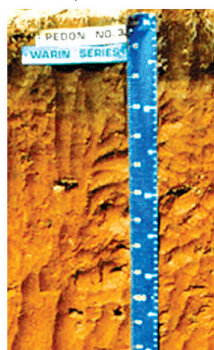
ชุดดินสีทิว

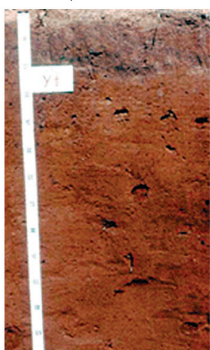
ชุดดินสีตึก

ชุดดินศรีสงคราม

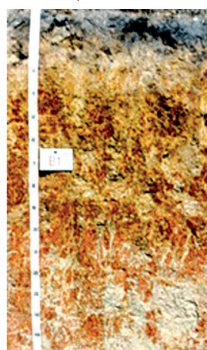
ชุดดินวาริน

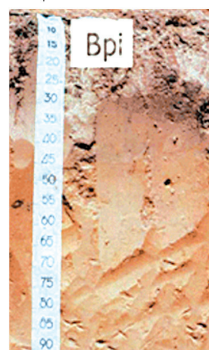
ชุดดินยี่ลอส

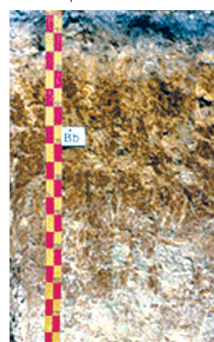
ชุดดินเพ็ญ

ชุดดินขุนทราก

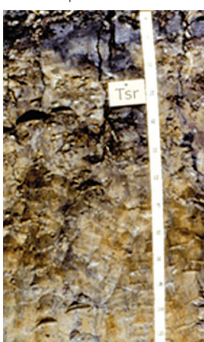
ชุดดินบ้านไผ่

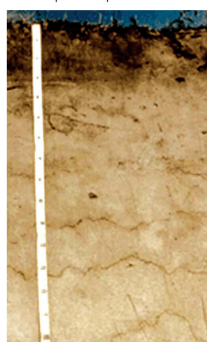
ชุดดินบรือ

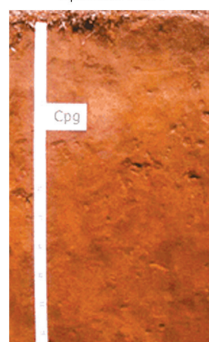
ชุดดินนครพนม

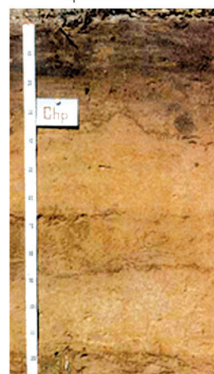
ชุดดินทุ่งสัมฤทธิ์

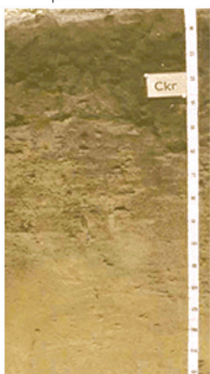
ชุดดินด่านขุนทด

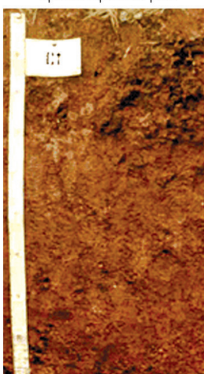
ชุดดินชุมพวง

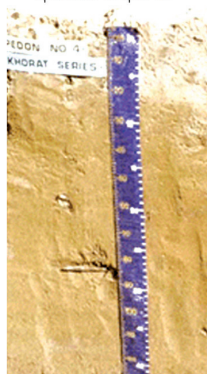
ชุดดินชุมพลบุรี

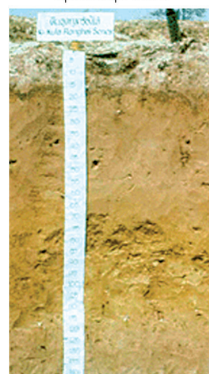
ชุดดินจักราช

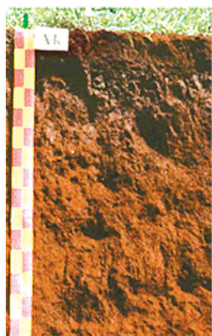
ชุดดินจัตุรัส

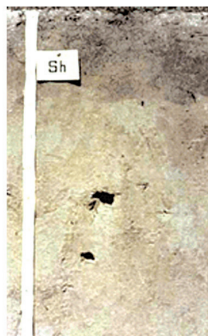
ชุดดินโคราช

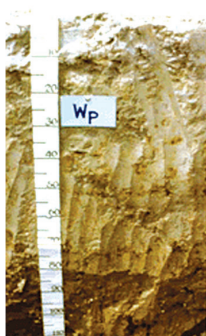
ชุดดินกุลาธองใต้

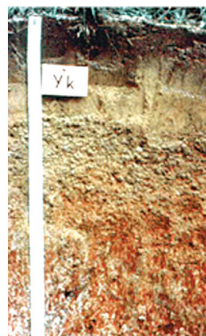
ชุดดินอ่าวลึก

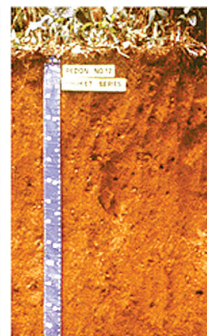
ชุดดินสัตหีบ

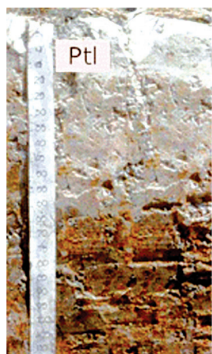
ชุดดินวัลเปรียง

ชุดดินย่านตาขาว

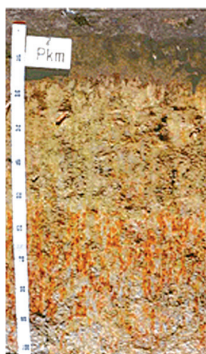
ชุดดินงูเกิด

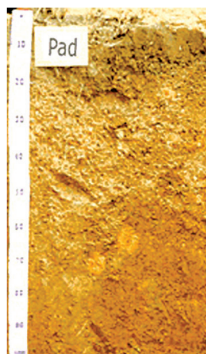
ชุดดินพัทลุง

ชุดดินพะยอมงาม

ชุดดินปากคม

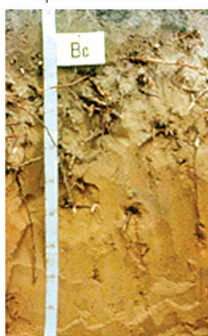
ชุดดินปาตังเขาร

ชุดดินบึงมะบัง

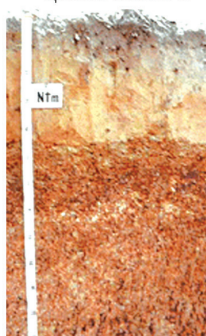
ชุดดินบ้านช้าง

ชุดดินบาเจาะ

ชุดดินบางนารา

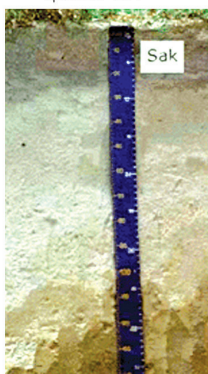
ชุดดินนากำ

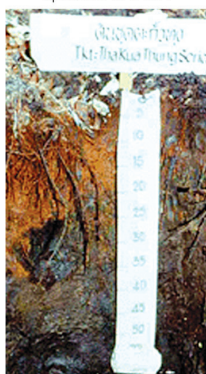
ชุดดินท้ายเหมือง

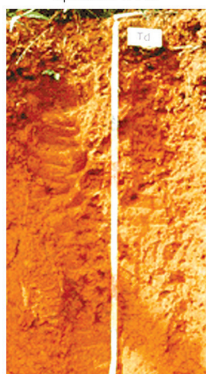
ชุดดินท่าชะ

ชุดดินทรายขาว

ชุดดินตะกั่วทุ่ง

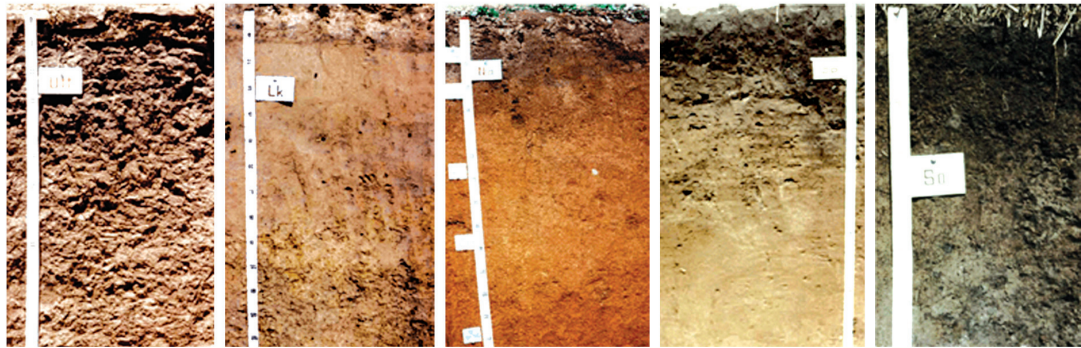

ชุดดินตราด

ชุดดินควนกาหลง

จากภูมิปัญญาชาวบ้าน...สู่นวัตกรรมใหม่ การปรับปรุงดิน เพื่อการเกษตร

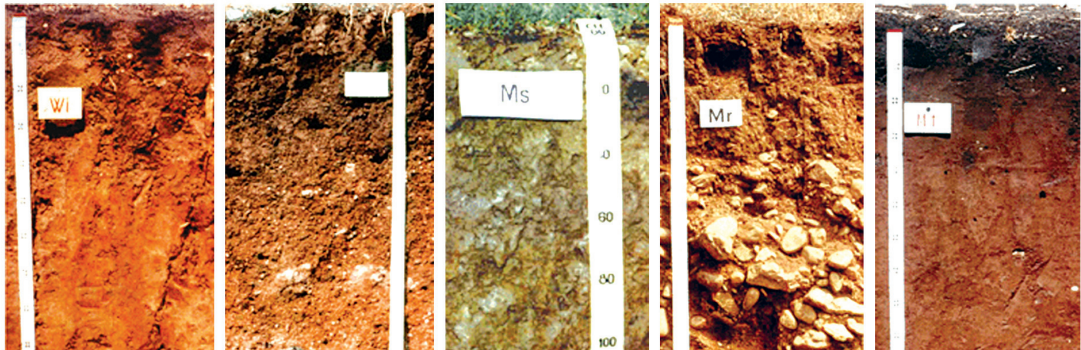
ชุดดินอุตรดิตถ์

ชุดดินหล่มเก่า

ชุดดินหนองบด

ชุดดินสันป่าตอง

ชุดดินสบปราบ

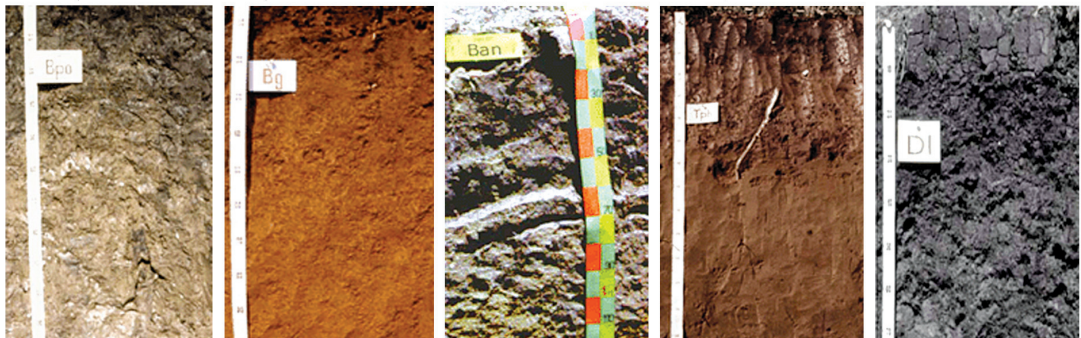
ชุดดินวังไทร

ชุดดินลำน้ำรายณ์

ชุดดินแม่สาย

ชุดดินแม่ริบ

ชุดดินแม่เปียง

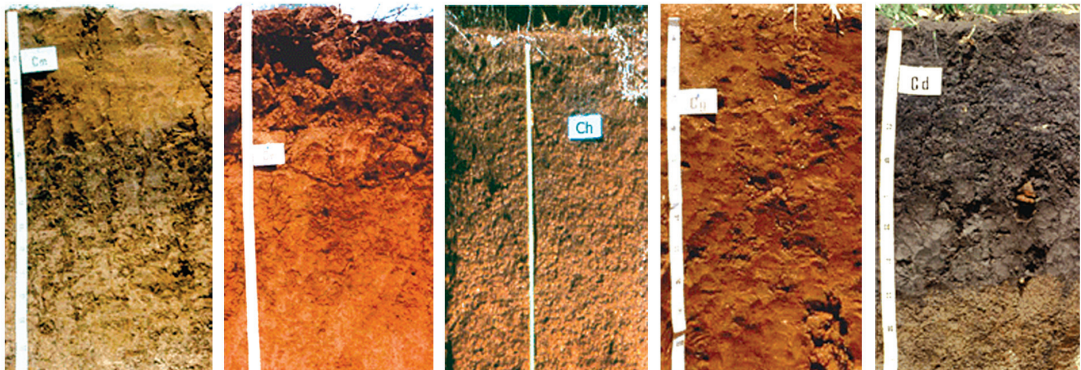
ชุดดินบ้านโคกเย็น

ชุดดินบ้านจ้อง

ชุดดินบางมูลนาก

ชุดดินตะพานหิน

ชุดดินดงลาน

ชุดดินเชียงใหม่

ชุดดินเชียงแสน

ชุดดินเชียงคาน

ชุดดินเชียงของ

ชุดดินเวียงตาล

(ซ้ายบน) ดินเค็มชายหาด (ขวาบน) ดินเค็มภาคกลาง
(ซ้ายล่าง) ยกร่องสูงเพื่อปลูกไม้พลัดดินเปรี้ยว (ขวาล่าง) พื้นดินที่เป็นกรดส่งผลกระทบต่อข้าว

จากภูมิปัญญาชาวบ้าน...สู่นวัตกรรมใหม่ การปรับปรุงดิน เพื่อการเกษตร

(บนซ้าย-ขวา) การใช้ปุ๋ยในการปรับปรุงดินเปรี้ยว
(ล่างซ้าย-ขวา) ยกร่องสูงเพื่อปลูกไม้พล

จากภูมิปัญญาชาวบ้าน...สู่นวัตกรรมใหม่ การปรับปรุงดิน เพื่อการเกษตร

(บน) หน้าตัดดินในพื้นที่ต่างๆ
(ซ้ายล่าง) ตัวอย่างดิน (ขวาล่าง) การปลูกหญ้าแฝก

จากภูมิปัญญาชาวบ้าน...สู่นวัตกรรมใหม่ การปรับปรุงดิน เพื่อการเกษตร

(ซ้ายบน) วิธีเจาะดิน (ขวาบน) การบดอัดดิน (ขวากลาง) พื้นที่ราบดินเหนียว
(ล่าง) ผลกระทบกับข้าว

จากภูมิปัญญาชาวบ้าน...สู่นวัตกรรมใหม่ การปรับปรุงดิน เพื่อการเกษตร

จากภูมิปัญญาชาวบ้าน...สู่นวัตกรรมใหม่ การปรับปรุงดิน เพื่อการเกษตร

จันทรา อุสุวรรณ

๑ ได้รับการอนุญาตจัดพิมพ์จากเจ้าของลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับเพิ่มเติม) พ.ศ.2558
ห้ามลอกเลียนส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้ มิเช่นนั้นจะถือว่าละเมิดลิขสิทธิ์และมีความผิดทางอาญา

พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2556 พิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ.2565

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

อภิชาติ ศรีสอาด

จากภูมิปัญญาชาวบ้าน...สู่นวัตกรรมใหม่ การปรับปรุงดิน เพื่อการเกษตร. -- พิมพ์ครั้งที่ 2.

-- กรุงเทพฯ : เพชรนาคา, 2565.

128 หน้า

1. ดิน. I. จันทรา อุสุวรรณ, ผู้แต่งร่วม. II. ชื่อเรื่อง.

631.4

ISBN 978-616-578-644-7

ที่ปรึกษากฎหมาย : อนันต์ แยมเพชร น.บ. น.ม. น.ศ.ม.

บรรณาธิการอำนวยการ : วิลาวรรณ ปิยะปราโมทย์

บรรณาธิการบริหาร : พินิจ จันทรา

บรรณาธิการ : อภิชาติ ศรีสอาด

เรียบเรียง : จันทรา อุสุวรรณ

บรรณาธิการต้นฉบับ : อัมพา คำวงษา

กองบรรณาธิการ : สุธาริณี เจริญรุ่งโรจน์ วิชิต ใจมล มณี เมมี

พัชรีย์ สำโรงเย็น กฤษณ์ ฮวบหนอง ภูมิรัฐญามนต์ ดินรมรัมย์

พิสูจน์อักษร : วิชิตพร กุลสุวรรณ

ศิลปกรรม : เฉลิมพงษ์ กวินรจิตมงคล

จัดพิมพ์โดย :

สำนักพิมพ์ เพชรนาคา

ในเครือบริษัท เพชรประกาย จำกัด

เลขที่ 81 อาคารเพชรประกาย ถนนเสรีไทย

แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพฯ 10510

โทรศัพท์ 0 2540 5535 # 103 โทรสาร 0 2540 5568

Homepage : <http://www.phetpragay.com>

พิมพ์ที่ : บริษัท ส.เอเซียเพรส (1989) จำกัด

เลขที่ 143, 145 ซอยรามคำแหง 42

แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

จัดจำหน่ายโดย : บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน)

เลขที่ 1858/87-90 ถนนเทพรัตน

แขวงบางนาใต้ เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260

โทรศัพท์ 0 2826 8000 โทรสาร 0 2826 8356-9

Homepage : <http://www.se-ed.com>

ราคา 175 บาท

คำนำ

ดิน คือ พระแม่ธรณี เป็นสิ่งที่มีบุญคุณต้องเคารพบูชา และเป็นทรัพยากรสำคัญซึ่งเป็นแหล่งผลิตปัจจัยที่มีความจำเป็นของมนุษย์ เช่น ใช้ในการเป็นพื้นฐานในการก่อสร้างบ้านเรือน เป็นพื้นที่ปลูกยารักษาโรคต่างๆ เป็นแหล่งผลิตอาหาร เป็นต้น นอกเหนือสิ่งอื่นใดถ้าดินถูกทำลายจะไม่มีอะไรสามารถทดแทนได้เลย เมื่อดินสูญเสียแร่ธาตุหรือขาดความอุดมสมบูรณ์ไปจึงไม่สามารถฟื้นฟูดินให้กลับคืนให้เหมือนเดิมได้ในระยะเวลาอันสั้น

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ พื้นดินจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการใช้เป็นแหล่งเพาะปลูกพืชผลทางการเกษตร ซึ่งพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการเกษตรได้ถูกนำมาใช้แทบหมดสิ้นแล้ว เหลือแต่พื้นที่ที่มีปัญหา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเดิมของดินในพื้นที่นั้นๆ เช่น ดินเค็มจัด ดินเปรี้ยว หรือแม้แต่การปนเปื้อนสารเคมีในดิน เป็นต้น แล้วเราจะจัดการกับดินในพื้นที่นั้นอย่างไร

คู่มือ จากภูมิปัญญาชาวบ้าน...สู่นวัตกรรมใหม่ การปรับปรุงดินเพื่อการเกษตร เล่มนี้ จะสามารถช่วยแนะแนวทางการปรับปรุงดินในพื้นที่ที่ดินมีปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งภายในเล่มอัดแน่นด้วยเนื้อหาที่ผู้เขียนได้รวบรวมและคัดสรรมาเพื่อเกษตรกรไทย อาทิ ดินที่เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกพืช แนวทางการปรับปรุงดินเพื่อใช้ในการเกษตร ปุ๋ยและวัสดุเพื่อการปรับปรุงดิน วิธีการจัดการกับดินที่มีสารปนเปื้อน การจัดการดินอย่างมีประสิทธิภาพก่อนการใส่ปุ๋ย เป็นต้น ซึ่งผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลในหนังสือเล่มนี้จะมีเนื้อหาก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อ่านไม่มากนักน้อย

จันทร์ลา อุสุวรรณ
ผู้เรียบเรียง

สารบัญ

“ดิน” คืออะไร ?	4
ดินที่เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกพืชต้องเป็นอย่างไร	4
การประเมินความอุดมสมบูรณ์ของดิน	5
ดินมีปัญหาสังเกตได้จากพืชธรรมชาติจริงหรือ?	5
ดินเปรี้ยวคืออะไร ?	6
ดินเค็มคืออะไร ?	7
ดินทรายจัดคืออะไร ?	9
ดินตื้นคืออะไร ?	10
ดินพรุคืออะไร ?	11
พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อนคืออะไร ?	12
ลักษณะของดินสามารถจำแนกได้ตามเนื้อดิน	13
ดินดีหรือดินเลว ดูได้จากอะไร ?	14
ข้อมูลชุดดินในพื้นที่ต่างๆ ทั่วทุกภูมิภาคและการปรับปรุงดิน	16
แนวทางการปรับปรุงดิน	60
ปุ๋ยและวัสดุเพื่อการปรับปรุงดิน	71
ตัวอย่างเทคนิคการปรับปรุงคุณภาพดินของเกษตรกรคนเก่ง	80
การตรวจสอบความเป็นกรด-ด่างของดิน	81
วิธีการเก็บตัวอย่างดินเพื่อการวิเคราะห์	82
การตรวจสอบ เอ็น-พี-เค ในสารละลายดิน	86
ทำเนียบ “สถานีวิจัยพัฒนาที่ดิน” ตามภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ	90

บทสัมภาษณ์พิเศษ

• พลิกดินเปรี้ยวจัดให้เป็นดินดีได้ ด้วยการเพิ่มความรู้ เติมความเข้าใจ ช่วยเกษตรกรไทยไม่ทิ้งถิ่นทำกิน	99
• ไพรัช พงษ์วิเชียร นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ กลุ่มวิจัยและพัฒนาการจัดการดินเค็ม แนะนำเกษตรกรฝ่าวิกฤตดินเค็มได้...ไม่ยากอย่างที่คิด	104
• สหัชชัย คงทน อดีตผู้เชี่ยวชาญด้านวินิจัยคุณภาพและกำลังผลิตของดิน แนะนำพื้นฐานของเกษตรกรต้องมีที่ทำกิน และการใช้พื้นที่ทำกิน ต้องปรับปรุงดินให้ดี	110
• อย่าเร่งแกดิน อย่าทำให้ดินร่วนให้...ถึงเวลาแล้วที่เกษตรกรควรรู้และรับมืออย่างมีสติ	114
บรรณานุกรม	120

ใครไม่รู้จักดินบ้างยกมือขึ้น... แน่่อนว่าทุกคนต้องรู้จัก แต่คำตอบที่ได้อาจจะแตกต่างกันพอสมควร บ้างก็ว่าดินเป็นวัตถุที่ใช้ปลูกพืช หรือเป็นฐานรากให้กับบ้านเรือนของเรามาจวบจนทุกวันนี้ว่ากันไปต่างๆ นานา แล้วเราเคยลองหยิบก้อนดินขึ้นมาแล้วพินิจพิเคราะห์ดูใหม่ว่า ในดิน 1 ก้อนนั้นประกอบด้วยอะไรบ้าง ช่วงต่อไปนี่เป็นการอธิบายถึงรากถึงแก่นของดิน ติดตามอ่านได้ ณ บัดนี้

“ดิน” คืออะไร?

ดิน หมายถึง วัตถุที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติจากการสลายตัวทางกายภาพ และทางเคมีของหิน และแร่ รวมกับสารอินทรีย์ ที่เกิดจากการสลายตัวของซากพืชซากสัตว์เป็นผิวนั่นบนที่หุ้มห่อโลก ซึ่งดินจะมีลักษณะและคุณสมบัติต่างกันไปในที่ต่างๆ ตามสภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ วัตถุดิบกำเนิดสิ่งมีชีวิตและระยะเวลาการสลายตัวของดิน

นอกจากนี้ในดิน 1 ก้อน ต้องประกอบด้วย น้ำ 25% อากาศ 25% แร่ธาตุต่างๆ 45% และวัตถุอินทรีย์ต่างๆ อีก 5% ในสัดส่วนและปริมาณที่แตกต่างกันออกไป ตามปัจจัยทางธรรมชาติ อาทิ การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ สิ่งมีชีวิตน้อยใหญ่ที่เกิดขึ้นมาจากดิน เช่น ไส้เดือน และพืชตามพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งจนถึงช่วงเวลาหนึ่ง เป็นต้น ซึ่งผลที่ตามมาคือ ทำให้ดินตามพื้นที่นั้นๆ มีความแตกต่างกันไปทั้งลักษณะและคุณสมบัติ เช่น ดินบางพื้นที่แข็ง ดินบางพื้นที่เป็นดินเหนียว เป็นต้น

• ดินที่เหมาะสมสำหรับเพาะปลูกพืชต้องเป็นอย่างไร

ในดินที่มีความร่วนซุยพืชผักจะเจริญเติบโตได้ดี เพราะมีส่วนประกอบของน้ำ อากาศ

และแร่ธาตุอาหารต่างๆ ที่เป็นประโยชน์พอเหมาะพอเพียงต่อพืช กล่าวคือดินที่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืช โดยทั่วไป ควรมีสัดส่วนอยู่รวมกันประมาณครึ่งหนึ่งของปริมาตรทั้งหมด

อย่างไรก็ตามในสภาพของดินที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืชนั้น จำเป็นต้องมีน้ำและอากาศใน

ปริมาณที่สมดุลกัน เพราะถ้าช่องว่างในดินมีอากาศอยู่มากก็จะมีที่ให้น้ำเข้ามาแทรกอยู่ได้น้อย พืชที่ปลูกก็จะเหี่ยวเฉาเพราะขาดน้ำ แต่ถ้าในช่องว่างมีน้ำมากเกินไป รากพืชก็จะขาดอากาศหายใจ ทำให้การเจริญเติบโตหยุดชะงักได้ กล่าวโดยสรุปได้ว่า ดินที่มีความเหมาะสมต่อการเพาะปลูกนั้น ในดินทั้งหมด 100 ส่วน ควรมีสัดส่วนที่เป็นของแข็ง 50 ส่วน แบ่งเป็น อินทรีย์วัตถุประมาณ 45 ส่วน อินทรีย์วัตถุ 5 ส่วน และส่วนของช่องว่าง 50 ส่วน ซึ่งประกอบด้วยน้ำ 25 ส่วน และอากาศอีก 25 ส่วน หรือมีสัดส่วนของอินทรีย์วัตถุ : อินทรีย์วัตถุ : น้ำ : อากาศ เท่ากับ 45 : 5 : 25 : 25

• การประเมินความอุดมสมบูรณ์ของดิน

1. การสังเกตอาการของพืชที่ปลูก เป็นวิธีที่สะดวกและรวดเร็วที่สุด แต่ต้องอาศัยความชำนาญมาก เนื่องจากอาการของพืชแสดงออกมาเมื่อขาดธาตุอาหารนั้น หลายธาตุมีอาการที่คล้ายๆ กัน
2. ดูรากพืช ให้ถอนต้นไม้ เช่น วัชพืชในบริเวณนั้น สังเกตดูระบบรากพืชว่ากระจายตัวแตกตามทรงพุ่มดีหรือไม่ มีรากฝอยมากน้อยเพียงใด (รากฝอยน้อยแสดงว่าดินระบายอากาศไม่ดี)
3. ดูองค์ประกอบของดินด้วยตา ดินที่ดีมักมีสีค่อนข้างดำ ถึงสีน้ำตาลคล้ำ แสดงว่ามีฮิวมัสอยู่มาก
4. นับไส้เดือน หากมีไส้เดือนมากแสดงว่าดินดี เพราะมีอินทรีย์วัตถุ ดินร่วนซุย และมีธาตุอาหารมาก
5. การวิเคราะห์พืช โดยเก็บตัวอย่างพืชไปตรวจวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ
6. การวิเคราะห์ดิน พร้อมคำแนะนำในการจัดการดิน ปุ๋ยและพืช ทำให้การใช้ปุ๋ย การแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุด ประหยัด และมีประสิทธิภาพ
7. การทดลองใส่ปุ๋ยในไร่นา จากนั้นจึงสังเกตหรือจดบันทึกความแตกต่างของการเจริญเติบโตและผลตอบแทน

• ดินมีปัญหาสังเกตได้จากพืชธรรมชาติจริงหรือไม่?

พืชที่ขึ้นปกคลุมตามผิวน้ำดินบริเวณนั้นๆ สามารถบ่งชี้ถึงลักษณะของดินที่มีปัญหาได้ด้วยตนเอง เพราะพืชพรรณตามธรรมชาติแต่ละชนิดจะมีความสามารถเจริญเติบโตได้ในดินที่มีลักษณะแตกต่างกัน เช่น

1. บริเวณพื้นที่นั้นมีต้นเสม โกนกา

• โกนกา

• ต้นเสม

ลำพู ตะบูน ชะคราม เหงือกปลาหมอขึ้นอยู่ พืชที่กล่าวมานี้สามารถขึ้นได้ดีในดินเค็ม ซึ่งสามารถสันนิษฐานได้ว่าพื้นที่นั้นเป็นดินเค็ม

2. บริเวณพื้นที่นั้นมีต้นเสม็ด กกสามเหลี่ยม แสดงว่าดินบริเวณนั้นเป็นดินเปรี้ยวจัด
3. บริเวณพื้นที่นั้นมีต้นมะหาด ลำน เคี่ยม แสดงว่าดินบริเวณนั้นเป็นดินด่างจัด
4. บริเวณพื้นที่นั้นมีต้นโกะ โคลงเคลง (มังคุด) แสดงว่าดินบริเวณนั้นเป็นดินทรายจัด
5. บริเวณพื้นที่นั้นมีต้นแต้ว จิกโคน หลุมปัง แสดงว่าดินบริเวณนั้นเป็นดินปนกรวด - ลูกรังหรือเศษหิน

6. บริเวณพื้นที่นั้นมีต้นเตยหนาม ไทรย้อย แสดงว่าดินบริเวณนั้นเป็นดินปนหินก้อนหรือมีชั้นหินพื้นผิวดิน

7. บริเวณพื้นที่นั้นมีต้นไม้ปอ เลายง แสดงว่าดินบริเวณนั้นเป็นดินที่ถูกชะล้างหรือถูกพัดพามาทับถม

8. บริเวณพื้นที่นั้นมีต้นป้าพรุ กุรุ จูด เฟิน หมาแดง เสม็ดจวน แสดงว่าดินบริเวณนั้นเป็นดินอินทรีย์

9. บริเวณพื้นที่นั้นมีต้นพืชที่ปลูกมีโคโคนัท ปลายเรียวกเล็กกระแกร็น แสดงว่าดินบริเวณนั้นเป็นดินทรายมีชั้นดาน

• ต้นเสม็ด

ในเบื้องต้นหากเกษตรกรสังเกตพืชพรรณดังกล่าวจึงควรปรับปรุงดินให้ถูกวิธีและเหมาะสมกับดินแต่ละชนิด เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเจริญเติบโตของพืชที่เกษตรกรจะปลูก เช่น บริเวณที่มีเสม็ด จุดหนู กกสามเหลี่ยม แสดงว่าเป็นดินเปรี้ยวจัด ควรปรับปรุงดินโดยใช้ปูนเพื่อการเกษตร ได้แก่ ปูนขาว โดโลไมท์ หินปูนอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นต้น (แหล่งที่มาข้อมูล : สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดยะลา (ธ.ค. 2545))

• ดินเปรี้ยวคืออะไร ?

ดินเปรี้ยวจัด คือ ดินที่อาจจะมีหรือกำลังมีหรือเคยมีกรดกำมะถันอยู่ในชั้นหน้าตัดของดิน ซึ่งเป็นผลมาจากการสลายตัวของหิน และปริมาณของกรดที่เกิดขึ้นนั้นมีมากพอที่จะมีผลต่อการควบคุมการเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติทางเคมีของดินนั้นๆ

• ลักษณะของดินเปรี้ยว

โดยทั่วไปดินนี้จะมีจุดประสีเหลืองฟางของสารประกอบที่เรียกว่า “จาโรไซต์” ในชั้นหน้าตัดดินชั้นใดชั้นหนึ่ง และมีแร่ไพไรต์ (pyrite) อยู่ชั้น

